

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

Tractatus II. In I. Præceptum De Fide, Spe, Charitate, Religione, & Peccatis
oppositis

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1711

Sectio I. Cultus divinus indebitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59952](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59952)

defectum duplicia peccata continet: aliqua, quibus ipse Deus secundum se inhonoratur, ut tentatio Dei, blasphemia: alia, quibus Res sacra inhonorantur, ut Sacrilegia; & inter hæc late patens Simonia. De his ordine.

SECTIO I.

Cultus Divinus indebitus.

SUMMARIUM.

1. *Cultus Divinus indebitus est duplex, alius falsus, alius superfluus.*
2. *Omnis cultus falsus per se semper est peccatum mortale.*
3. *Superfluus vero per se veniale tantum.*
4. *Fit tamen quandoque mortale per accidens.*
5. *Cultus Dei inordinatus.*

I **C**ultus Divinus indebitus secundum D. Th. 2. 2. q. 93. a. 1. & DD. communiter duplex est, *falsus*, & *superfluus*. Cultus falsus dicitur, quo colitur Deus per aliquod falsum significans. Isque rursus duplex: *unus est cultus falsus ex parte objecti significati*, qui varie potest contingere. 1. Si Deus etiamnum coleretur antiquæ Legis sacrificiis, cæremoniis, ut immolatione, & esu agni paschalis, circumcissione &c. his enim omnibus olim ex divina institutione significabatur adventus, ac Passio Christi, ac gratia per ipsum conferenda, quæ postquam jam facta sunt, illa omnia defacto falsum significant, adeoque sunt cultus falsus. 2. Quando in Sacramentorum administratione & utu hæreticæ falsitates permiscentur, ut fit maximè apud Calvinistas in Sacramentis Baptismi, & Cœnæ. 3. Quicunque falsa miracula, signa, revelationes proponunt; iisque res Fidei confir-

confirmare volunt; qui falsas Reliquias venerandas exhibent, quæ cum omnia divinæ Potentiæ protestativa sint, ad cultum Dei pertinent; cumque falsa sint, cultum Dei falsum constituunt; & quidem falsitate admodum perniciosâ. Inde etiam fit, ut veris etiam miraculis, revelationibus, Reliquiis, fides minor, vel nulla adhibeatur. 4. Qui falsas cæremonias, quasi sibi à Deo dictatas (tomnatas, si non à dæmone suggestas) ad Deum colendum exhibent, aliisque ad utendum proponunt. Lege horrenda apud S. Bonavent. *Opusculo de modo confitendi, & de puritate conscientie, c. 14. de fictionibus pseudo-spiritualium quorundam.* Huc referendi sunt, qui inter Officia divina admiscet cantus turpes, & obscenos; hi enim præter peccatum scandali publici peccant mortaliter peccato superstitionis, seu cultus falsi: idque non tantum, quando per talia intendunt colere Deum cultu falso, imò falsissimo, sed etiam si per hæc non intendant colere Deum, sed alium finem inhonestum, cultu falso adhuc, quia Officio Divino saltem admiscetur id, quò non colitur Deus, sed offenditur, & potius colitur dæmon, ut singulariter notat Tambur. cit. lib. 2. c. 5. §. 2. Alius est *cultus falsus ex parte colentis tantum*, ut si quis Deum colat tanquam publicus Ecclesiæ Minister ab ea institutus, cum tamen talis non sit, nec talem commissionem habeat: sicut enim falsarius censetur, qui aliqua exercet nomine alterius, à quo tamen commissionem non habet, ita falsitatis crimen incurrit, qui nomine Ecclesiæ cultum

cultum Deo exhibet absque ejus, vel contra ejus
 commissionem, voluntatem, vel formam consti-
 tutam. Hujusmodi falso cultu peccant 1. Qui
 non Sacerdotes Sacrificium offerre præsumunt; ut
 olim Saul Reg. 13. modò autem est Sacrilegium
 gravissimum ratione Sacramenti annullati. sicut &
 abolutionis. 2. Cùm Sacerdos excommunicatus,
 & ab Ecclesia præcisus nomine Ecclesiæ sacrificat,
 vel alia Sacramenta administrat, quæ illi prohi-
 bita sunt. 3. Cùm quilibet Sacerdos etiam non
 prohibitus in Sacrificiis, aliisque publicis officiis
 agit, vel orat aliquid contra voluntatem, &
 ordinationem Ecclesiæ in re gravi: v. g. im-
 mutando rationem Officii, publicè orando pro
 excommunicatis non toleratis. Vide Suar. *cit.*
6. 2. num. 11. & 12. Cultus *superfluus* est,
 quo Deus colitur, vel honoratur per aliquid
 superfluum, vel inane, aut inutile: similiter
 duplex est: *Unus*, quo Deus colitur eo modo, vel
 cæremoniâ, quæ de se prorsùs inanis est, neque ad
 ipsius Dei gloriam, neque ad spiritus devotionem
 excitandam quidquam inservit, ut non nere die
 Sabbathi in honorem B. Virginis, cùm tamen alias
 serviliter laborent, orare ante solis ortum, audire
 Missam à Sacerdote, qui vocetur Joannes &c.
 Huc refer dicta *Secl. præced.* de vana observatione
 precum, candelarum, & similium cæremoniarum.
Alius est cultus superfluus ex eo, quòd sit contra,
 vel præter ordinationem Ecclesiæ: utpotè in Offi-
 cio, vel Sacrificio dicere plura *alleluja*, facere plu-
 res cænes, quàm præscriptæ sint, dicere *Credo*,
 eum

omittendum esset: Altare osculando semper
 præsignare cruce; osculari pedem calicis, cum
 post Elevationem demittitur; addere superfluas
 Orationes in Missa, vel Officio, & similia sexcen-
 ta, quæ superflua, & inordinata devotio excogitat,
 & adinvenit contra, vel præter præscriptum, &
 consuetudinem Ecclesiæ, & piorum. Et licet e-
 jusmodi secundum se spectata, non inania, sed ido-
 nea essent ad Dei gloriam, & spiritus devotionem;
 posito tamen Ecclesiæ contratio decreto, vel usu,
 inutilia sunt, superflua, & peccato obnoxia, ut no-
 tant *Cajetan. Layman. Marchant. &c.* circa u-
 trumvis hunc cultum quoad rationem peccati po-
 no breves hæc

Resolutiones.

Prima. Omnis cultus falsus (quem D. Th. cit. etiam perniciosum vocat) sive ex parte ipsius cultus, sive ex parte colentis, de se est peccatum mortale semper: quia falsitas in re Religionis est res gravissima, perniciosa, imò sæpè sacrilega, ut in explicatione patuit. Communissima DD. cum D. Aug. *Lib. de mendacio.* D. Th. cit. aliisque congestis Sanch. *lib. 2. moral. c. 27.* Nisi ignorantia, & aliquando etiam parvitas materiæ excuset, aut veniale reddat.

Secunda. Cultus omnis superfluus (secluso tamen scanoalo, contemptu, transgressione notabili præcepti Ecclesiæ, aliave notabili deformitate) per se est tantum peccatum veniale: quia non est ibi gravis deformitas contra honorem & cultum Dei, eaque, si qua est, bona intentione, vel

vel simplicitate ita colentis minuitur : adeoque nec habet rationem veræ superstitionis: Communissima DD. cum Navar: c. 11. num. 24. *Let. lib. 1. c. 35. d. 1. Suar. Sanch. Laym. cit. alii passim.*

4 *Tertia.* Fiet autem talis cultus superfluus peccatum mortale. 1. Ratione scandali inde oriundi; sicut in omnibus aliis peccatis. 2. Ratione contemptus Ecclesiasticæ ordinationis & disciplinæ. 3. Ratione notabilis transgressionis Præcepti Ecclesiastici; posset enim esse tanta perversio in caeremoniis, aut ordine Breviarii; ut esset culpa lethalis: cum omnis notabilis alteratio Cultus Divini ab Ecclesia instituti sine dubio peccatum sit mortale: Ut docent, ac moneant DD. cit. alique. 4. Ratione notabilis deformitatis; vel turpitudinis ipsius rei; ut si res furtiva Deo offeratur; si in Ecclesia inter Divina Officia admisceantur cantus profani, & turpes; aut vocum mutilationes, organorum, vel instrumentorum soni notabiliter lacerati; & ad impuritatem provocantes; certe minime posse excusari à mortali; rectè moneant DD. cit. vide Concil. Trident. *Sess. 22. in Decreto de observand. & vitand. in celebratione Missæ.* Et D. Hieron. *lib. 3. comment. in c. 5. Ephe.* Utrumque hunc cultum falsum & superfluum pulchrè deducit Cajetan. *verb. superstitio.* 1. ex verbis Christi Joan. 4. *Veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu; & veritate:* Cultus falsus est contra veritatem; cultus superfluus recedit à spiritu.

Quarta:

Quarta. Cultui superfluo à nostro *Marohant*, & aliis non malè additur *cultus inordinatus*, sic dictus, quòd; etsi sit verus Dei cultus ab Ecclesia publica auctoritate institutus; & approbatus, ordinatur tamen ad finem, ad quem nec ex se, nec ex institutione divina ordinatus est: v. g. legere, vel curare legi Sacrum de B. Virgine singulis Sabbathis eo fine & spe, ut B. Virgo ipsi ante mortem appareat; & alia hujusmodi innumera, quæ quidem venialem culpam non excedunt, dum modo absit superstitio vanæ observationis, nec in iis certa & indubitata fides ponatur; juxta dicta & *preced. sect. I.*

SECTIO II.

Tentatio Dei.

SUMMARIUM.

- 1. Tentatio Dei generatim, & proprie quid?
- 2. Alia est formalis & expressa: alia interpretativa solum.
- 3. Formalis & proprie dicta semper est peccatum mortale.
- 4. Interpretativa verò ex genere suo quidem etiam est peccatum mortale.
- 5. à quo tamen sæpe excusatur.

Tentatio alia dicitur seductionis, seu inducens ad errorem, vel peccatum; qualis & activa, & passiva repugnant Deo: activa enim repugnat ejus infinitæ Bonitati, juxta illud Jacob. 1. *Ipsè autem neminem tentat*: passiva verò repugnat ejus Sapientiæ, quæ seduci nequit. Alia dicitur tentatio probationis, seu experimenti capiendi de aliquo in altero latente; & talis activa convenit Deo, eique tribuitur in Scriptura Sacra, Deut.